

การวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียน

นราธิป ปิติชนบดี¹

บทคัดย่อ

การวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานเชิงประจักษ์ของบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยมีเป้าหมายหลักในการสร้างนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน บทความนี้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในห้องสมุดโรงเรียน ประเด็นการส่งเสริมการอ่านในมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน บริบทการวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่าน และประเด็นการวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทย นอกจากนี้ยังนำเสนอสารสนเทศที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยในประเด็นพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน แนวทางการส่งเสริมการอ่าน และผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

คำสำคัญ: การอ่าน, การส่งเสริมการอ่าน, ห้องสมุดโรงเรียน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กลุ่มวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนครศรีอยุธยา

อีเมล: npitithanabodee@gmail.com

Research on the Promotion of Reading in School Library

Narathip Pitithanabodee¹

Abstract

The research on reading promotion in school libraries aims to assess the performance of librarians in engaging reading promotion activities. The main goal is to create reading habits and develop lifelong learners' characteristics in the learners. This article presents the material on action research in the school library, issues on promoting reading in school library standards, research context on reading promotion, and research issues on the promotion of reading in Thailand. It also presents information obtained from the synthesis of research findings on the issue of student reading behavior, guidelines for promoting reading, and the effect of reading promotion activities.

Keywords: Reading, Reading Promotion, School Library

¹ Asst. Prof. Dr. Narathip Pitithanabodee, Department of Library Science, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University,
E-mail: npitithanabodee@gmail.com

บทนำ

การสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะดังกล่าวปรากฏในมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (Office of the National Education Commission, 1999) ซึ่งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการรักการอ่านให้เกิดขึ้นในตัว of นักเรียนนั้น หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาและสมาคมทางวิชาชีพมีส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนจนกลายเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น การกำหนดแนวทางการส่งเสริมการอ่านจึงเป็นหัวใจสำคัญที่บ่งชี้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นที่ไปตามความคาดหวังที่กำหนดไว้ในมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน

ประเด็นการวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้บรรณารักษ์ได้ข้อมูลในมิติต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความสำคัญของการประเมินผลการปฏิบัติงานและการทำวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านจึงเป็นที่มาของบทความนี้ที่มุ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการในห้องสมุดโรงเรียน ประเด็นการส่งเสริมการอ่านในมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน บริบทการวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่าน และประเด็นการวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทย

การวิจัยปฏิบัติการในห้องสมุดโรงเรียน

การส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนเป็นแนวปฏิบัติหนึ่งของบรรณารักษ์และครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่ นักเรียน กิจกรรมจึงมีลักษณะเป็นการปฏิบัติงานเชิงประจักษ์ (evidence-based practice) ซึ่ง Gordon (2015) นำเสนอประเด็นสำหรับการวิจัยร่วมกันระหว่างนักวิจัยด้านห้องสมุดโรงเรียนและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนโดยเชื่อมโยงสู่งานห้องสมุดในบริบทของการปฏิบัติงานเชิงประจักษ์ 5 ประเด็น ได้แก่ (1) การสอนของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน (2) การรายงานผลกระทบของห้องสมุดโรงเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและการปรับปรุงการสอนอย่างต่อเนื่อง (3) การผลิตสื่อการสอนของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน (4) การสืบสอบแบบแนะแนวทาง (guided inquiry) การวิจัยปฏิบัติการ การคิดเชิง

ออกแบบและวิธีการทดสอบการศึกษาค้นคว้า (research-tested methods) เพื่อใช้ปรับปรุงการสอน และ (5) เทคโนโลยีดิจิทัลที่ช่วยการปฏิบัติงานเชิงประจักษ์และการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

อนึ่ง การวิจัยที่มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานเชิงประจักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนมีลักษณะเป็นการวิจัยปฏิบัติการ (action research) ซึ่ง Keller (2017) ได้นำเสนอกลยุทธ์การสนับสนุนสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อการกำหนดประเด็นการวิจัยในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน ซึ่งบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสามารถใช้การวิจัยปฏิบัติการโดยมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อแก้ปัญหาในประเด็นเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน (2) เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และ (3) เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยที่บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสามารถประยุกต์ใช้การวิจัยปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในประเด็นต่าง ๆ เช่น การออกแบบห้องสมุด การกำหนดเวลาทำงาน งานบุคลากร พื้นที่การเรียนรู้ การประเมินกิจกรรมห้องสมุด และความร่วมมือที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน เป็นต้น (Keller, 2017) ซึ่งเป้าหมายของการวิจัยสู่การปฏิบัติ (research into practice) คือ การระบุและเผยแพร่วิธีการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จในห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งสนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน (Everhart & Logan, 2005)

จากลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการในห้องสมุดโรงเรียนข้างต้น เห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนเป็นการดำเนินงานร่วมกันของบรรณารักษ์และครูผู้สอนในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นในตัว of นักเรียน โดยใช้ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า อ่านหนังสือและสื่อต่าง ๆ ตามความสนใจ ห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนการสอนของครูผู้สอนและนักเรียนภายในโรงเรียน ซึ่งการพัฒนาวิธีการหรือกระบวนการทำงานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจำเป็นต้องทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์หรือพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบใหม่ที่ตอบโจทย์การสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียน

ประเด็นการส่งเสริมการอ่านในมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียน

สำหรับมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยระบุถึงข้อความที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการอ่านเป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่ง อาทิ กรอบมาตรฐานสำหรับผู้เรียน (AASL Standards Framework for Learners) ของ สมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศ

สหรัฐอเมริกา (American Association of School Librarians: AASL) ที่ระบุว่า การอ่านเป็นส่วนสำคัญของความสามารถส่วนบุคคลและความสามารถเชิงวิชาการ โดยนักเรียนเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการและเรียนรู้สื่อดิจิทัลจากวัฒนธรรมการอ่าน บรรณารักษ์จัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้การบอกเล่าเรื่องราวที่นักเรียนมีส่วนร่วมและจัดเตรียมสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงสื่อการอ่านที่มีคุณภาพสูงในการสนับสนุนนักเรียนให้เป็นผู้อ่านและผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learners and readers) (American Library Association, 2018) ในขณะที่มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2556 กำหนดเป้าหมายสำคัญคือการส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุด การสร้างนิสัยรักการอ่านและการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Office of the Basic Education Commission, 2013)

อนึ่ง มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนเป็นสิ่งกำหนดแนวทางสำหรับโรงเรียนใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานและพัฒนาห้องสมุด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้ในการนิเทศและให้คำแนะนำโรงเรียน โดยเป็นการประเมินผลตามตัวบ่งชี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งวิธีการดังกล่าวทำให้ทราบถึงผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเชิงประจักษ์ของห้องสมุดโรงเรียน มีลักษณะเป็นการประเมินภายในองค์กร เมื่อผู้บริหารโรงเรียนและบรรณารักษ์ต้องการให้เกิดการประเมินภายนอกองค์กร การวิจัยจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยค้นหาคำตอบจากปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ทั้งยังช่วยให้เกิดสารสนเทศและองค์ความรู้ใหม่ที่ใช้พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้ตอบโจทย์ตามสภาพที่แท้จริง ซึ่งการทำวิจัยส่งผลให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนางานทั้งในเชิงปฏิบัติและเชิงวิชาการควบคู่กัน ดังนั้น สาระสำคัญของมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นสิ่งกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่นักเรียน โดยมีเป้าหมายคือการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนนั่นเอง

บริบทการวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่าน

สมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริการะบุเป้าหมายเกี่ยวกับการวิจัยไว้ในแผนกลยุทธ์ในปี ค.ศ.2019 โดยมุ่งเน้นการพัฒนางานวิจัยที่รายงานการปฏิบัติงานและการดำเนินงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน มีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ (1) สนับสนุนการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (2) เพิ่มจำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน และ (3) สื่อสารผลการวิจัยไปสู่ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดและผู้บริหารกลุ่มต่าง ๆ (AASL, 2019) การวิจัยเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นการรวบรวมและการรายงานหลักฐาน

หรือข้อค้นพบเชิงประจักษ์ (empirical evidence) เพื่อตอบคำถามในหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจและงานที่ปฏิบัติ ในฐานะบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน โดยตอบคำถามว่า “งานวิจัยได้บ่งบอกถึงการปฏิบัติงานอย่างไร (How does research inform practice?)” และ “ผลการวิจัยนำไปสู่การปฏิบัติและการใช้ประโยชน์อะไรบ้าง (What makes research findings practical and useful?)” ซึ่งบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติงานที่จะใช้ผลการวิจัยในการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนและการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น (Church, 2020)

ประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับการอ่านและการส่งเสริมการอ่าน (reading and reading promotion) จึงเป็นหนึ่งในประเด็นการวิจัยที่พบในงานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งมีผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอ่านและการส่งเสริมการอ่านในแง่มุมต่าง ๆ ได้แก่ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดโรงเรียนและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่มีผลต่อความเข้าใจและแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียน ทักษะของผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการอ่าน นิสัยรักการอ่าน ความเร็วในการอ่านและการใช้ห้องสมุด การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนหรือความร่วมมือในการส่งเสริมการอ่าน การศึกษาหนังสือที่ได้รับรางวัลในด้านการตระหนักรู้สิทธิมนุษยชนสากลและการส่งเสริมการเป็นพลเมืองสากล การศึกษาปัญหาการอ่านที่เกี่ยวข้องกับผู้อ่านชายขอบ การปรับปรุงคะแนนทดสอบการอ่านและแรงจูงใจในการอ่าน ตลอดจนงานวิจัยที่นำเสนอความท้าทายในการอ่านของนักเรียนชายขอบและเด็กยากจน (Gavigan, 2018) ดังนั้นบริบทของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนจึงให้ความสำคัญกับการกำหนดประเด็นปัญหาหรือโจทย์วิจัยที่การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านยังไม่ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะของผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นมูลเหตุที่นำไปสู่การทำวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบหรือข้อค้นพบที่ใช้แก้ปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมและตรงความต้องการของนักเรียน

ประเด็นการวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทย

การวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทยนั้น การศึกษาของ Vorakulrungsom (2015) ที่สังเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ พบว่า การวิจัยด้านการอ่านเป็นการสำรวจหรือวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การพัฒนาคุณภาพ การสร้างนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หน่วยวิจัยที่ศึกษาคือ เด็กที่ใช้บริการกิจกรรมการอ่าน ผู้ปกครอง นักเรียน และนิสิตนักศึกษา ซึ่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนนั้น

การศึกษาของ Pitithanabodee (2020) ที่วิเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทย พบว่า การส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนขาดการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อาจเนื่องจากขาดบุคลากรในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและบรรณารักษ์มีภาระงานมาก จึงไม่มีแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ชัดเจน

เมื่อสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านและการส่งเสริมการอ่านในประเทศไทย พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน การศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน การประเมินโครงการรักการอ่านในโรงเรียน และการจัดห้องสมุดในห้องเรียนเพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมการอ่านของนักเรียน ซึ่งการวิจัยในประเด็นนี้จำแนกผลการศึกษาเป็น 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ การศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่าน และการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีตัวอย่างดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน เช่น งานวิจัยของ Pawinun (2017) และงานวิจัยของ Longsuk & Jongkonklang (2018) ที่ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และงานวิจัยของ Thitichayodom, Comesorn, & Kluayngern (2019) ที่ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปการสังเคราะห์ผลการวิจัยเป็น 4 ประเด็น คือ

1.1 นักเรียน มีพฤติกรรมการอ่านบางวันหรือ 1-2 วันต่อสัปดาห์ อ่านหนังสือในวันหยุดสุดสัปดาห์และในเวลากลางคืนก่อนนอน นักเรียนอ่านหนังสือเองโดยไม่มีการบังคับหรือการกระตุ้น ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนและหนังสือภาพ มีแรงจูงใจในการอ่านเพราะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน นักเรียนค้นคว้าข้อมูลในกูเกิลและอ่านบทความหรือติดตามข่าวสารในเฟซบุ๊ก เพื่อนในกลุ่มของนักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลและเพื่อนของนักเรียนพูดคุยเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านเป็นประจำ

1.2 ผู้ปกครองหรือคนในครอบครัวของนักเรียน เป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยผู้ปกครองแนะนำหนังสือให้นักเรียนอ่านเป็นประจำและพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือที่อ่าน และมีคนในครอบครัวหรือญาติพี่น้องที่สร้างแรงจูงใจในการอ่านแก่นักเรียน

1.3 ครูผู้สอน เป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยเป็นผู้ที่สร้างแรงจูงใจในการอ่านและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการอ่านแก่นักเรียน

1.4 บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน เป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน โดยเป็นผู้ที่จัดหาหนังสือที่หลากหลายและทันสมัยเข้ามาให้บริการในห้องสมุด จัดมุมหนังสือในห้องเรียน จัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ การตอบปัญหาการอ่าน การอ่านหนังสือให้เพื่อนฟัง การอ่านบอร์ดความรู้และการเล่านิทาน เป็นต้น

2. การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่าน เช่น งานวิจัยของ Poolsawad (2014) Longsuk & Jongkonklang (2018) Supannopaph & Boonkoun (2020) และ Sawaddee & Techawattanasiridumrong (2021) ที่ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่าน สรุปการสังเคราะห์ผลการวิจัยเป็น 4 ประเด็น คือ

2.1 นโยบายการส่งเสริมการอ่าน โรงเรียนกำหนดนโยบายที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งเจตนานโยบายการส่งเสริมการอ่านให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการอ่านทั้งในกระบวนการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

2.2 การวางแผนส่งเสริมการอ่าน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม การวางแผนประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น เสียงตามสาย ป้ายประกาศ แผ่นประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ตลอดจนการประเมินผลการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2.3 ห้องสมุดโรงเรียน โดยบรรณารักษ์จัดห้องสมุดให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่าน สะดวกต่อการใช้บริการ จัดหาหนังสือใหม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน มีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไว้อำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูล ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการสืบค้นข้อมูลภายในห้องสมุดเพื่อช่วยในการส่งเสริมการอ่าน ตลอดจนพัฒนาแหล่งการอ่านและทรัพยากรการอ่านที่เอื้อต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

2.4 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีการออกแบบรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จัดกิจกรรมแข่งขันเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านและกิจกรรมพัฒนาทักษะและความสามารถในการอ่าน

3. การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น งานวิจัยของ Khamchaiyaphum (2012) และ Phomat (2020) ที่ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สรุปการสังเคราะห์ผลการวิจัยเป็น 4 ประเด็น คือ

3.1 นักเรียนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการอ่าน มีความสนใจและกระตือรือร้นในการอ่าน

3.2 นักเรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้

3.3 นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และใช้เวลาว่างในกิจกรรมการอ่านมากยิ่งขึ้น

3.4 นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น

บทสรุป

การวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียนเป็นวิธีการในการประเมินผลการทำงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและโครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนในแต่ละช่วงวัยให้มีความเหมาะสมและตรงตามความต้องการของนักเรียน โดยบรรณารักษ์และครูผู้สอนทำงานร่วมกันในการวางแผน จัดกิจกรรมและประเมินผลการจัดกิจกรรมให้เป็นที่มาเป้าหมายของการพัฒนานักเรียนให้มีนิสัยรักการอ่านและมีคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบที่หลากหลายจะช่วยให้บรรณารักษ์และครูผู้สอนได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่านของนักเรียน แนวทางการส่งเสริมการอ่าน และผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ได้ข้อค้นพบจากการวิจัยปฏิบัติการเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

American Association of School Librarians. (2019). *AASL strategic plan*. Retrieved 28 August 2021, from <http://www.ala.org/aasl/govern/strategic-plan>

American Library Association. (2018). *AASL standards framework for learners*. Retrieved 28 August 2021, from <http://standards.aasl.org>

Church, A. (2020). Improving school library practice through research. *Knowledge Quest*, 49(1), 52-53.

Everhart, N., & Logan, D.K. (2005). Building the effective school library media center using the student learning through Ohio school libraries research study. *Knowledge Quest*, 34(2), 51-54.

Gavigan, K. (2018). School library research from around the world: Where it's been and where it's headed. *Knowledge Quest*, 46(5), 32-39.

- Gordon, C.A. (2015). Evidence-based stories from school library research and practice: Creating synergy for change. *Knowledge Quest*, 43(3), 6-7.
- Keller, C. (2017). Action research: Your school library, your timetable, your local challenge. *Teacher Librarian*, 44(5), 8-11.
- Khamchaiyaphum, K. (2012). *Development of the library's reading promotion operation in municipal school 2 "Isantheera Wittayakarn" under the Education Division, Buriram Municipality, Buriram province.* Master's thesis, Mahasarakham University. (In Thai)
- Longsuk, J., & Jongkonklang, S. (2018). A study of behaviors and factors to support reading behaviors and guidelines for supporting reading through grade 6 students of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 7. *NRRU Community Research Journal*, 12(2), 148-162. (In Thai)
- Office of the Basic Education Commission. (2013). *School library standards under the Office of the Basic Education Commission, 2013.* Bangkok: The Office. (In Thai)
- Office of the National Education Commission. (1999). *National education act 1999.* Bangkok: The Office. (In Thai)
- Pawinun, P. (2017). Guidelines for building classroom library to instill substantial reading culture of students: A case study of primary schools in South Isan. *Journal of Information Science*, 35(3), 88-109. (In Thai)
- Phomat, K. (2020). Evaluation of the love of reading programs in Educational Institutions Tassaban 1 School, Wat Thepmongkol, Amnat Charoen Municipality, Amnat Charoen province. *Buabandit Journal of Educational Administration*, 20(3), 11-21. (In Thai)
- Pitithanabodee, N. (2020). An analysis of research results in problems and guidelines for solving problems of the operation of school libraries in Thailand. In *Proceedings of ARU conference*, pp.120-127, December 15-16, 2020. Phranakhon Si Ayutthaya, Thailand. (In Thai)
- Poolsawad, T. (2014). *A library administration for reading promotion of Tassaban 3 Srisaimoon School.* Master's thesis, Chiang Rai Rajabhat University. (In Thai)

วารสารการอ่าน สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย
ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564)

- Sawaddee, K., & Techawattanasiridumrong, W. (2021). Guidelines for promoting the reading of schools under the Local Administrative Organization Phranakhon Si Ayutthaya. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 7(3), 11-22. (In Thai)
- Supannopaph, P., & Boonkoum, W. (2020). Conditions and results of reading habit enhancement of students in schools under the Office of Basic Education Commission (OBEC). *Integrated Social Science Journal*, 7(2), 143-159. (In Thai)
- Thitichayodom, P., Comesorn, S., & Kluayngern, B. (2019). Guidelines for development of enhancement to reading for junior high school students under the Office Phichit Primary Education Service Area 1 by using the matrix analysis technique. *Humanities and Social Sciences Journal of Graduate School, Pibulsongkram Rajabhat University*, 13(1), 305-318. (In Thai)
- Vorakulrungson, U. (2015). The research synthesis on library and information science. *TLA Research Journal*, 8(2), 20-34. (In Thai)